

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK.

HÁZHOZ KÜLDVE:

Egész évre . 5 frt — kr
Félévre . . . 2 frt 50 kr.
Hivatalok, községek, köz-
ségi jegyzők és tanítók
részére egész évre 3 frt.

Az előfizetések
postautalvánnyal
eszközleldők.

Egyes számok 10 kr-ával
kaphatók a kiadóhiva-
talban.

A kéziratok a szerkesztőséghez (Kossuth-utca
8. sz.) küldendők. Kéziratok vissza nem adatnak
Felelős szerkesztő: SZELESS ÖDÖN.

Megjelenik hetenkint egyszer,
— VASÁRNAP. —

A hirdetések, előfizetések, reklamációk,
a kiadóhivatalba (Kossuth-utca 7. sz.) intézendők
Laptulajdonos: DRASKÓCZY LÁSZLÓ.

HIRDETÉSEK.

Háromhasábos petit-sor
egyszeri közléseért 7 kr
kétszeriért 6 kr., több-
szöriért 5 kr. fizetendő
Bélföldi díj minden egyes
beiktatásért 30 kr.

A NYILTERBEN:

minden 3-hasábos gar-
mond sor díja 15 kr.
Hirdetőirodák, előfizetők
vagy gyakori hirdetőik
tetemes díjkezdményen-
ben részesülnek.

GÖMÖR

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS VEGYES TARTALMU HETILAP.

Pánszláv izgatások.

Megyénk egyik jelese e szavakat mon-
dotta a pánszlávokra vonatkozólag: nem tu-
dom mi nagyobb, azon uraknak szemtelen-
sége-e, vagy pedig a mi türelmünk?

Ezt a kérdést vethetjük fel újól, midőn
egy oly országból, — Csehországból — indul
meg a hazaárulásra izgató felhívás, melylyel
— ha magában nem is, de mint Ausztriának
kiegészítő részével — törvényen alapuló össze-
kötetésben állunk.

Sok galibát, sok kellemetlenséget okoz-
tak már nekünk ezen urak, és ha mindedig
nem alkalmaztuk a törvény kérlelhetlen be-
tűjét, azt ezek a jó madarak bizonyára nem
vakmerőségüknek, hanem egyes egyedül és
kizárólag csakis a mi nagylelkű türelmünk-
nek, s lovagiasságunknak köszönhetik.

Mi türeink, tudunk türeink sokat, de egy-
szer a mi türelmünknek is vége szakad, s
akkor aztán még az a megnyugtató öntuda-
tuk sem lehet az árulóknak, hogy harczoló
felekként estek el, mert megaláztatásuk
nyöszörgése nem a mi diadalkiáltásainkba,
hanem azoknak gonykaczájába fog elveszni,
a kiknek lelkiületét áldatlan munkájukkal meg-
mérgezni akarták.

A kigyót sarkunkkal tapossuk el, az
árulók számára a büntetés és szegyenbélyeg
fog állani készen.

Nincs ország, nincs nemzet egész Euró-
pában, mely türelmesebb volna a magyarnál
a vallás és nemzetiségi kérdések dolgában.

Szabad nemzetnek nincs öröme a zsar-
nokságban, s azért a magyar nem is volt
soha zsarnoka a nemzetiségeknek; megadta

nekik mindazt, mit jogosan kívánhattak, meg-
adta nekik ajándéknak még azt is, mit remélni
se mertek.

Legyen bármily nemzetiségű, anyanyelvű
Magyarország akár mely polgára, magyar
honpolgár, ez egyben kell, hogy egyesüljön
a német, tót, szerb, horvát stb.; ezt az egyet
joggal megkövetelhetjük és meg is követeljük.
„Minden ember legyen ember és magyar,
A kit e föld áld s egével betakar.“
Ezt énekelte a koszorus költő, ezt kívánjuk
mi is, de azért legkevésbé sem vagyunk sovi-
nisták, nem fosztjuk meg vallásától, nem foszt-
juk meg legszentebb érzületétől, nem foszt-
juk meg a kegyeletől a nemzetiségeket, mint
azt megteszi éppen a pánszlávizmus isteni tett
hazája, Oroszország, a leigázott lengyelekkel
szemben; nem sajátítjuk ki lakhelyeiket, föld-
jeiket, nem teszük őket földönfutókká, mint
Poroszország, a Schulverein bölcseje, aztszín-
tén a lengyelekkel szemben megtette. A fran-
cziák sovínismusa, mely megvetőleg tekint le
mind arra, mi nem francia, messze van mi-
tőlünk.

Miért hát az áldatlan munka, miért hát
az izgatás?

Esztelennek kell annak lennie, a józan
észnek még híré sem ismeri akkor az, ki ily
gyalázatos röpiratnak csak betűjét is elhiszi,
ki megvetéssel nem fordulna el attól a sziv-
telen izgatástól, mely a nemzet fiait saját
anyjuk ellen akarja uszítani veszett kutyák
módjára.

Mi nem is hisszük, hogy csak egy hívők
is akadna azoknak az uraknak, kik Prágában
akarják megcsinálni a forradalmat Magyar-
ország ellen.

És ha volna, ha találkozónék áruló, ki
csak meg is hallgatja, ki csak szóba is áll
ezekkel a gyönyörűséges urakkal, az tudja
meg, hogy a türelemnek is van határa, hogy
már kezdjük megenni a folytonos simogatást,
hogy már nem konczczal fogjuk elcsittítani
az ugató kutyákat, hanem a megtorlás, a
büntetés eszközeit vesszük igénybe azok elle-
nében, kik arra már régen rászolgálták.

A hatalom, az örökös jó kezekbe van
letéve.

Azok a prágai urak, még egyet is alig
aludtak, mikor a rimaszécsi járás eré-
lyes főszolgabirája Draskóczy László,
már elkobozta azt a szennyiratot, mely a jó
tót nép félrevezetésére volt szánva; alig alud-
tak egyet is, mikor már megyénk erélyes
alispánja, Bornemisza László a belügy-
ministerhez tett felterjesztésében ezen egész
ügyre felhívta a figyelmet, hogy az országnak
bizonyára minden részében széthintett méreg
ártalmatlanná tétessek.

És itt a legnagyobb örömmel közöljük,
megyénk alispánjának ezen ügyben a járási
főszolgabírákhoz és rend. tan. városi polgár-
mesterekhez intézett rendeletét, melynek olva-
sásakor minden igaz hazafi csak örülni fog,
míg a lelketlen izgatók tehetetlen dühökben
csak fogaikat csikorgatják.

Hadd lássák az izgatók, hogy izgatá-
saikkal semmire sem mennek, mert míg egy-
részt a nemzetiségek józan gondolkozása un-
dorral fordul el az ily gyalázatos aknamun-
kától, addig vannak az országnak oly erélyes
derék hivatalnokai, mint Bornemisza László
alispán, kik elejét tudják annak venni, hogy
a széthinteni szándékolt méreg ne árthasson

TÁRCZA.

ÉKES SOROKBA SZEDNI MINDAZT...

Ékes sorokba szedni mindazt,
Mit egyről-másról gondolok,
S figyelni a mértékre, rimre,
Nekem szörnyű nehéz dolog.

Nem csoda ez, hiszen manapság
Oly rideg, próza az élet,
S a megszokott egyformaságot
Ritkán váltja fel költészet.

Ritkán hevül a modern ember
Elvont eszmék és hirnévér'
A földi jólét s a gazdagság
Nála mindennél többet ér.

De van, mi éltünket mégis
Mint fénysugár úgy hatja át,
A midőn felhevülten érzük
Egy titkos vágyunk mámorát.

Midőn csábitóbb a madárdal
És illatosabb a virág,
S üdözzön bár a sors haragja,
Oly kedves az egész világ.

E titkos érzést, édes vágyat,
Mely önkéntelenül terem,
Mely életünknek főrugója
Ugy nevezik, hogy -- szerelem.

Egyiknél, miként a parázstüz
A hamu alá rejtezik,
De éltető melegét ottan
Megérzi még sok ideig.

Másiknál fénylő meteor, mely
Az élet egén megjelen
Aztán kialszik, hogy utánna
A sötétség nagyobb legyen.

Kálniczky Géza.

A FIATAL FÉRI.

— Rajz a társaséletből. —

Irta: MARTONFFY IMRE.

— A „Gömör“ eredeti tárczája —
(Folytatás.)

A kirakat tükörelklájához álltam. Mély
sohaj tört elő keblemből, hosszú és nyomott,
mint Schopenhauer bölcselmi munkájából egy
fejezet, mely a világ szenvedéseiről szól. A disz-
művek és legyezők közt beláthatok az üzletbe.
A szép ismeretlen épp' háttal áll velem szemben.
Most áthajol az áruasztal fölött, hogy a tárgyat
mit megvenni óhajt, jobban megtekintse... Mily
kéjes volt karjának mozdulata! Mily izlése-
sen van felöltözve! Itt látni csak a különbséget az
egyszerű polgári leány és a piperkőc magas-
rangu hölgy között. Ugy rémlett előttem, mintha
ugyanolyan kabátkája volna, mint Mariskámnak,
de azért fényesebb volt a díszíték. Mily remek
redőzete volt ruhájának, míg az én feleségemé
rendetlen, itt nyugodt egyszerűség, kerülve fény-
űzést, mi még báját emelte, imádóvá tették. Aes-
thetikai hiányokról szó se volt.

A ruha teszi az embert! mondja a modern
közmondás, de ép oly joggal megfordíthatjuk ezt
„Nem a ruha teszi az embert!“ Aki milyen ru-
hába öltözik, annak egész lényét abba kell be-
leönteni, hogy izléses legyen. Azt hiszem, hogy
Aspasia képes lett volna vászonruháját úgy fel-
ékesíteni, hogy a királyi bibort megszegyenítette
volna.

Mily bájos uszálya van! Egyszerű bár, de
mégis jelentőségteljes és karakterisztikus. Az
aczélszínű árnyalatok egy kissé arisztokratiku-
sak. Mariska miért nem választott ilyen szövetet?
De ezen változtatni nem lehet. Némely asszony-
nak nincs izlése.

Mily sokáig válogat és alkuszik! Még eb-
ben is kitűnő jellemvonást tanusít. Most...
ah... hajsza! hujja, hogy bájos arcát láthatam
volna. Egy gyöngye profil az arcából, melyet a
fényes világítás még igazabbnak tüntetett fel,
kimondhatlan vágyat ébresztett bennem.

Oly melegen érdeklődtem a csinos vevő
íránt, hogy sóvárogtam utána a szó-szoros értel-
mében. Vajjon hol lakhatik? Hogy hívják? A
legokosabb: megvárom, utána megyek, — tisz-
tességes és szerény távolságban — mint egy
nős aesthetikushoz illik... De nem... Nem ér-
tem, miért legyen oly tulságosan szerény. Nem.
Az ilyen szándék homlokegyenest ellenkezik ter-
mészetemmel... Mos majd meglátjuk!

Ah éppen jó barátom gróf Kőszeghy Géza.
Már messziről mosolyog felém s kezét nyújtva
mondja:

Hát téged még az élő emberek közt lehet
látni?

Nagyon örvendtem barátom látásán, eszembe
jutott, hogy ő a Danaidák hordója, melynek fe-

azoknak, kiknek talán egyszerű gondolkodás-módjuk, vagy tudatlanságuk lehetővé tennék a megcsalást és félrevezetést. Magát a körrendeletet következőkben szó szerint adjuk:

Gömör-Kishont t. e vármegye alispánjától.

22951 sz. — A rimaszécsi járás főszolgabirójának hivatalos jelentéséből, de egyidejűleg hozzám többfelől tett feljelentésből is, határozott biztos értesülést szereztem arról, hogy vármegyénk területén levő tót ajku községek előjárásaihoz, a tanítókhöz és lelkészekhez, valamint egyesek nevére címzett, nyitott borítékban közvetlenül Prágából postán „Hlaskredicom slovenskym, tutorom, predstavenym a vsetkym priatel'om deti a mladeze. Od nickol' upriumych milovnikov slovenského ludu“ című nyomtatott füzet küldetett szíjjel.

A füzet tartalma és egész iránya kétséget kizárólag igazolja, hogy a füzet a nemzetellenes pánszláv törekvések terjesztése érdekében, a felvidéki közművelődési egyesületnek általánosan ismert legnemesebb emberbaráti és hazafias eljárását, a legáljasság módjára elferditve és gyanúsítva, éppen minden erkölcsi értékétől megfosztva adja elő s ez által vármegyénk tót ajku lakosságának, a jogrendbe helyezett bizalmát megingatni s a magyar állam eszme ellen felizgatni, a legképtelenebb valótlanságok leikiismeretlen előadásával törekszik.

Meg vagyok győződve vármegyénk tót ajku lakossága legnagyobb részének hazafias érzületéről s nincs kétségem a felől sem, hogy az értelmiségileg nagyobb része undor érzetével fordul el, a népámitók ezen aljas bujtogatásaitól De nem tartom megengedhetőnek, hogy a törvény ellenére, a nép érzületébe a bizalmatlanság és kétely oly árutakon és aljas módon kívülről intézett támadás által befészkeltsék.

Ugyan azért, a midőn a törvényellenes támadás megtorlása végett, a szükséges intézkedéseket, az illetékes felsőbb hatóság útján megteszem, egyidejűleg felhívom a járások főszolgabiráit és rend. tan. városaink polgármestereit, hogy e füzet terjesztését és terjedését hatóságaik területén, a legerélyesebb ellenőrködő intézkedések által megakadályozni igyekezzenek: a már kézhez vett példányokat vonják be s a postahivataloknál a kiadást tiltsák le s a lefoglalt példányokat pedig jelentéseik kíséretében 15 nap alatt hivatalomhoz beküldeni el ne mulasszák.

Járásbeli főszolgabirák és rend. tan. városi polgármesterek tapasztalt hazafias érzületétől a legerélyesebb eljárást és hivatalos buzgalmat elvárom.

Rimaszombat, 1892. december 5-én.

Bornemisza, alispán.

A mi színészeink.

Harmadik ízben szólunk már lapunk hasábjain a rimaszombati színtársulatnak, a mi színészeinknek előadásairól.

Jól esik róluk írunk, mert be kell ismerünk, hogy annak a várakozásnak, melyet hozzájuk fűztünk, megfelelték, s annak a kulturális eszmének, melynek mi oly lelkes hívei vagyunk, s melynek érdekében szerény erőnktől kitelhetőleg minden követ megmozgatunk, valóban tehetséges és lelkes bajnokai.

Jó erők azok, melyek a tehetséges igazgatónak rendelkezésére állnak, s a műsor is olyan, mely — ha talán néha kifogással találkozunk is — egészben véve valóban érdemes arra a pártolásra, melylyel Rimaszombat és vidéke iránta viseltetik.

14 előadás volt eddigéig; az első 7-ről már referáltunk lapunkban. Különösen kiemeltük közülök a Márványhölgyeket, melynek megismétlését okvetlen elvárjuk, s a szintén kiváló művészi becsü s művészileg előadott **Becsületet**.

Szombaton december 3-án színre került „**Ne hagyj magad Schlésinger**.“ No erről a darabról nem sok dicséretet mondhatunk, egy arena darab, mely tetszhetik a karzati publikumnak s az tapsolni, tombolni fog hozzá, de mi még Polgár Béla humoros, Szilágyi Berta kifogástalan, Kunhegyi elegans, Szatmáry Zsuzsika sikkes és B. Polgár Fanny szalonias játéka mellett sem fogjuk az ily darab felett elismerésünket hangoztatni.

Jobb volt ennél vasárnap „**A Paraszt tromf**.“ Gabányi jeles népszínműve. A darab meséje a következő: özv. Péteri Gergelyné (Szilágyi Berta) leánykori botlásának gyümölcsét, Senki Rózsit (Szatmáry Zsuzsika) szégyenének elrejtése végett kiteszi. Dolgos Mihály (Szabó Gábor) megtalálja s felneveli, sőt fiának szánja, de felesége (Szabóné) hallani sem akar erről a jöttmentről, amint hallani sem akar özv. Péteri Gergelyné mostoha fiáról (Kiss) sem, ki pedig az ő leányát Veront (Szücs Margit) szereti, nem akar pedig azért, mert ő többre tartja magát a parasztnál. Péteri Gergelyné azonban ismerve Dolgosné gögös természetét, mely különösen abban nyilvánul, hogy mások akaratával ellenkezik s mindig ő legyen a győztes, most más fejezverhez nyul; most már ő nem egyezik bele a fiatalok házasságába, nem akarja Rózsit sem, — kit miután Dolgosné elűzött, ő leányául fogadott, különben is felismerve benne régen kitett leányát. — odaadni Dolgos uram Gyuri fiának (Szi-tai) Ekkor Dolgosné van azon, hogy a fiatalok összekeljenek, mit ki is visz Péteriné látszólagos akaratára ellenére. És ekkor tudja meg, hogy ő

csak Péteriné vak eszköze volt, reá lett kijátszva a „paraszt tromf“, melyet Péteriné neki megígért. Szabóné ez estén ülte diadalát, igazi veszekedő, gögös félpasztt, fél ur féle asszony volt; játéka mindenkit kielégített. Szilágyi Berta a társulat egyik legjobb erője ma is kitett magáért, a mint Polgár Béla, a kitünő komikus is igazi „nagy macher“ volt. Szücs Margit, a szereimes paraszt leányt igen ügyesen adta; azt hisszük, hogy igazán szerelmes a kicsike, s igazán szívből játszott. Szatmáry Zsuzsika, a közönség kedvence, igazi népszínmű énekesnő, gyönyörű dalaiban igen gyönyörködtünk. Kunhegyi, egy törzsgyökeres vén falusi kántor volt az ő buta fiával. Szitaynak nem tudjuk eléggé ajánlani, hogy több energiával, több érzéssel játszó s azt a monoton hangulatot mely oly készen nyugózi, igyekezzék letenni.

Hétfőn még a multinál is jobb előadásban adták bérlétszűnetben fél helyárral „**A Diurnistát**“ Polgár Bélának, a multkor megróttuk e darabban a kék zsebkendővel tulzást, mit aztán annyira szívére vett, hogy most még egy mákszemnyi zsebkendője sem volt, — sőt oly elegánsul játszott, hogy így csak Polgár Béla viselheti magát, nem pedig a félszeg Kecskés Menyhért nőszabó. — Mostani kritikánkra meg azt fogja mondani, hogy ezeknek az uraknak senki, még Polgár Béla sem tehet eleget. — Mi pedig válaszuk azt, hogy mi Polgár Bélát a társulat egyik legjobb erejének kitünő komikusnak tartjuk.

Igen jó darab volt a kedden előadott „**A megboldogult**“ című vigjáték. — Igen helyes és találó rá a „Pesti Napló“ következő kritikája: „Kaczagók estéje. Hét órákor a minden zugában meg telt ház elkezdett kacagni s kacagott jóízűn míg a függöny le nem gördült.“ Ugy történt itt is.

Kunhegyi Miklósnak ez volt legnagyobb sikere. — Az ezer féle félreértés között forgó Duperont, ki felett egyre kacagunk oly jól adta, hogy névnap gratulációként szebb ajándékot nem is kaphatott a közönségtől, mint azt az elismerést, mely játékát kísérte. — Jó volt Bátorfy Valéry-ja, igen sikerült Pálfinak Francois-a, de különösen B. Polgár Fanny igen jól adta Valentinét. — B. Polgár Fanny oly otthonos a színpadon úgy a salon, mint a drámai, népszínművi, operetti s vigjátéki szerepekben, hogy különben is elegans, sikkes megjelenésével mindenütt kedves fogadtatásra talál.

Van azonban egy kifogásunk, mely nemcsak a miénk, hanem egyáltalán az egész közönségé, hogy t. i. a férfiszereplők Bátorfy, Kunhegyi kivételével nem igen tanulják be szerepeiket. A tehetséghez szorgalom is kell, s mi megkivánjuk, hogy nekünk ne a sugó mondja el a szerepeket, hanem maga a színész. Egyáltalán a sugó ne beszéljen a közönségnek.

Szerdán Bátorfy-nak és Szatmáry Zsuzsikának volt győzelmi estéje „**Don Caesar de Basan és Maritana**“-ban. E gyönyörű meséjű operette gazdag drámai jelenetekben, mely a drámai erővel bíró Bátorfy-nak igen szép terét nyújtott s Szatmáry Zsuzsikát igen kedvesen mutatta be úgy az utcai énekesnő, mint a grófné alak-

neketlen-fenekére hordószámra önthetjük a sört, mert semmiféle ital nála feneket nem talál.

Még egyszer megrázza Herkules kezeivel az enyémet, hogy csak úgy ropognak belé csontjaim s borizú bosszus hangondörög, hogy miképen érzem magam.

— Sajnos, folytatá rövid szünet mulva, épp most nem rendelkezem szabad idővel.

Ezzel órájára nézett.

— Nagynémemet kell hangversenyre vezetnem sóhajta, s félek, hogy egy negyedórával elkéstem.

— Ah, a grófné, az udvarhölgy! Ugyis eleget zaklat téged, de mint nagynéni, ki után gazdag örökség néz, elnézést érdemel. De nem tartóztatlak Szervusz!

Kezet kézben ropogva rázva, elbucszunk, s az én Géza barátom gyors léptekkel távozott.

Az átkozott! Ez időközben az én szép ismeretlenem eltűnt. Vigye el az ördög az ilyen barátokat és valamennyi udvarhölgyet. De mi az? Ott van az aranyos... a sarkon. Épp jó, hogy észrevettem, mert akkor az angyal elveszett volna előlem. Fel tehát és utána.

Öt perc mulva már ötven lépésnyi távolságban követtem. Igen nehéz volt szem előtt tartani a sok embertömegen keresztül. Azután meg nagyon is sietett... Ilyenek a nők! Ismerem az ily fogásokat!

Most jobb oldalra fordul. Nini! a Múzeumkörut felé tart! Annál jobb, innen nincs már messze lakásom. Szerettem volna, ha érdekes kalandom végre megoldást nyerne. Alig vártam azt a percet, melyben megtudom, hogy ki az a bájos teremtmény, az Istennő. A véletlen mily nagy szerepet játszik! Csakugyan a körutra

megy! Én tehát minden idővesztegetés nélkül lakásáig kísérhetem, ha mindjárt a város legkülönbözőbb részén lakik is. Fortuna istenasszony nagyon kedvez nekem! Ép úgy lehetséges lett volna, hogy a kis angyal a Váci-körut felé tart!

De most veszem észre, hogy nagyon is a sarkába vagyok. Visszafordítja fejét s lassítja lépteit. Ez vagy azt jelenti, hogy komoly pillantásával távol tart minden közeledőt, vagy bájos kacérságra vall. De hála Istennek! Annyira nem jöttem ki a gyakorlatból, hogy az ilyen porforce vadász-sétákat ne győzném, s türelmemet veszteném mellette. Nagy prakszisom van benne, mondhatom. De bámulatos, hogy mily erősen és mégis könnyedén lépdél. Ez a nők járásának költészete, melytől még Appoló is kéjreszeg lenne.

A dolog kezd mulatságossá lenni. A talányszerű bájos lény ugyanazon uton halad, melyen én szoktam, midőn hazafelé indulok. Már benne van a Baross-utcában. Ha babonás volnék, vagy mesehívő, azt hinném, hogy valami őszinte gondolkozásu tündért követek, ki mintegy gunyolni akarná házasságomat s lépre csal. A bájos grácia, mintha Titánok földjéről termett volna ide, szent ihlettől megszállva, kedvesét tévtra csábítja, vagy mintha a hálóját kivető szíren alakját vette volna fel, s engem tudtomon kívül a házi istenek oltalma alá vezetne.

Most keresztül vág a József-köruton és jobbra tart a Mária-Terézia-tér felé, merre lakásom van. Nem vagyok megbabonázva? Ez volna érdekes kaland! Csak ne rohanna megint oly sebesen, legalább úgy én passant arczába tekinthetnék. Alkalmasint ő is érzi már őszínteszerűleg, hogy mily heves lángra lobbantotta

szívemet s kerüli a velem való találkozást. A legkellemetlenebb, hogy épp lakásom előtt kell elhaladnom. A külső Baross-utca, bár ez időben néptelen, de ilyenkor Mariska az ablakból látná meg, hogy... s ki biztosít az ellenkezőről? A holdvilág méla fényénél gyakran órák hosszúig elüldögél az ablaknál... Ma talán el van foglaltva?... Ki tudja?...

Jól látok-e? Nem káprázik-e a szemem? Magamon kívül vagyok talán? Egy pillanat alatt besurran házunk kapuján és a lépcsőn halad fel. Szent Isten, mit tettem? Bizonyára Mariska egyik barátja, ki talán megismert és most in flagranti (melegében) elárul? Kövessem? Vagy talán okosabb lenne, oly gyorsan, a mint lehet visszafordulni? De nem, ez gyöngeség, gyávaság lenne tőlem! Mit árulhat el ez a leány? Semmit. Hogy a feleségemhez ment, az bizonyos, mert kívülünk két lakó volt a házban, ezekhez nem mehetett. Nem fordulok vissza, mert ez nevetséges volna, tehát előre!

Gyors léptekkel elértem a ház kapuját. Berohantam a kapun, neki lakásom ajtajának. Csengetek. Kinyitják. És vajjon ki nyitotta ki? Elöttem állt a festőileg csikozott ruhában, acélszínű utcai öltönyben, kis csomaggal kezében. A bájos tündér, kit az uton követtem — az én tulajdon feleségem!

Leirhatlan kedves kifejezés honolt szép barna szemében, s „jó estét“ kívánt, s bájos főbiczcentéssel szobájába sietett.

(Vége következik.)

I z g a t ó p á n s z l á v r ö p i r a t.

Mult számunkban már megemlékeztünk azon pánszláv röpiratról, a melyben Csehországból a tótságot a magyarok kultur-törekvései ellen izgatják, s melylyel az egész megyét, de valószínűleg egész Magyarország tót vidékeit is elárasztották.

Megemlékeztünk róla mai vezércikkeinkben is, de a közügynek kiváló szolgálatot vélünk teljesíteni, midőn a tót nyelvű izgató röpiratot egész terjedelmében magyarra fordítva közöljük.

A fordítás Pólya Gyula pénzügyi fogalmazótól ered, kinek a közügy részére tett ezen szolgálataiért e helyütt is a legmelegebb köszönetet fejezzük ki a nemzeti ügy érdekében.

Maga a szöveg a következő:

S z ó z a t

a tót szülők, gyámok és előljáróságokhoz és valamennyi barátjához a gyermekeknek és a fiataloknak.

A tót nép néhány jó barátjától. Prága, Dr. Gregra Ede könyvnyomdájából. Saját kiadás 1892.

Szülék hozzátok emeljük fájdalomtól reszkető szózatunkat. Hozzátok fordulunk azon hiszen, hogy fájdalomtól feljajdul lelketek és felébred az ész és a lelkiismeret szava.

Mióta üdvözítünk a földre jött, minden jó ember fő gondját képezte, hogy a gyermekek testi és lelki ápolásban részesüljenek. A gyermekek ápolása és gondviselése a mi korunkban is a legfontosabb és legnehezebb kötelességeink közé tartozik. Ezen ápolás önmegtartóztatást, áldozatokat, folytonos figyelmet és nagy gondosságot igényel. És ezt mind megérdemli a mi gyermekeink. Benne van jóvendőnk, a rokonság, a nemzet, az ország és az egyház jóvendője. A gyermek bizonyos fokban záloga a mi halhatatlanságunknak, abban az értelemben és édes reményben, hogy ha mi már nem leszünk, a gyermek viszi majd tovább a mi örömeinket, fájdalmainkat és a mi törekvéseinket. Ha fáradunk vagyonszerzésben s ha a nehéz munkában veríték gyönyözik homlokunkról, mindezért azon lélekemelő gondolat kárpótol bennünket, hogy hiszen mindez gyermekeinkért történik. Ha halálos ágyunkon a végső órában várjuk eltűnt lángjának kialakását, Isten után mindjárt gyermekeinkre gondolunk és vigaszt nyerünk. Az ő létük így nekünk halálunk óráján is könnyebülés és vigasz. Minden más kincse és öröme az életnek azonban a halál órájában messze, hátra marad. A gyermekekről szól tehát szózatunk, halljátok az önzetlen és nektek mindig jóakaró tót népparátok szavát!

I.

Szülők! Ti gondoskodtok gyermekeitekről! Az anya keblének tejét adja gyermekének, az atya pedig dolgozik és fárad, hogy fentarthassa az anyát és gyermekét. A mint a gyermek nő ruházzatok, tápláljátok, iskoláztatjátok, elvonjátok a falatot szájátoktól, csak hogy a gyermek tanuljon valamit. Ez mind isteni és világi törvények szerint előirt szigorú kötelesség. Oh bár a legpontosabban teljesítenék ezen feladatot, hogy látnánk kincset jól nevelt gyermekeinkben, nem pedig az ördög prédáját. A gyermek hasonlító a lány viaszhoz, mely kezeink nyomásának készségesen enged; rajtunk áll, hogy kezeink belőlük Istennek tetsző arcokat és az embereknek hasznos egyéneket formáljunk. Vigyázzunk tehát rájuk, mint a szemünk fényére.

Gyámoltsuk a tanítót már akkor, mikor a gyermek még nem jár iskolába, gyámoltsuk őt azzal, hogy a gyermeket engedelmisséggel neveljük, hogy őt minden alkalommal tanítsuk, figyelmeztessük mindenre a mi körülötte történik. Társalogjunk gyakran gyermekeinkkel, hogy az anyanyelv édes hangzását az Istennek e nagy adományát megszerezzék.

Mutassuk meg a gyermekeknek, hogy az evés, ivás és alvás nem az egyedüli dolgok, melyek után az életben törekedni kell, de hogy ezeken kívül számos igen szép és jó dolgok vannak, u. m.: szeretet a szülők, testvérek, az újatatos ének, hagyomány és közmondás iránt. Gondoskodván a testről, gondoskodjunk a lélekről és az észről is, hogy az mindig a jóra, szépre és igazra legyen hajlandó.

Oltsuk be a fiatal szívbe a szeretetet és könyörületeséget, még az okatlan állatok iránt is, sőt még a növények és fák iránt is. Könyörületeség és szeretet, ezek a legszebb tulajdonai az emberi léleknek, adományai az Istennek. Az Isten maga is könyörült a világon és elküldte fiát, hogy váltsa meg azt a mi veszendőbe indult.

II.

Miért emlegetjük mi mindezt most? Hisz ez mind magától értetődik. Ki ne szeretné gyermekeit, ki ne gondoskodnék tehetségei szerint róluk? Nem kedves szülők! Rátok is a kísértés

és megpróbáltatás nehéz napjai virradtak. Az ördög ordító oroszánként körülget benneteket s keresi gyermekeiteket. Ha találkoznak a mi vidékeinken oly szülők, kik gyermekeiket testileg és lelkileg elhanyagolják, azok nagyot vétkeznek, önmaguk, a társadalom, a nemzetiség és az egyház ellen s nehezen lesznek képesek ezért felelni. Találkoztak azonban még rosszabbak is. A lélek megijed, a szív reszket a felett. Találkoztak szülők, még nagyobb bünt is követtek el.

Körülbelül 18 év előtt, azaz 1874. évben történt először, hogy lelketlen kerítők jelentek meg Trencsénmegyében, kik ott a szülők és gyámoktól a gyermekeket elszedték oly czéllal, hogy azokat az alföldön gyermektelen magyar gazdák között szétosszák. Ez a jótékony és rongyos palástja alatt történt, de a hasadékokon a tulajdonképeni cél világosan volt látható; ezen ifju nemzedék elvétele által gyöngíteni akarták a tót törzset és szaporítani a magyar népet. Négyszáz gyermekem felül szedtek össze, legtöbbször erőszakkal, bedobálták őket oly vagonokba, melyekben ökröket és sertéseket szállítanak, mindegyiknek a nyakára egy számmal jelzett kis lapot kötöttek s úgy vitték őket mint árut az alföldre a vásárra. Hiába tördelték az anyák kezeit, a gyermekek egy gondatlan pillanatban átadattak s a kerítők nem engedtek jogaikból.

Rettenetesek voltak ezen pogány cselekedet következményei. Az összes elvitt gyermekről ugyan nincs hír, de sokról napfényre jött. Így visszatért Lazy nevű faluba 1877-ik évben egy már egészen felnőtt leány, ki nem tudott sem írni, sem olvasni, sem imádkozni, de még azt sem tudta, hogy ki volt Krisztus.

Egy gyermek visszajött Zsolnára anyjára öszszeverve, hogy megsiketült, és miután semmiféle mesterséghez sem értett, mint koldus koválygott a városban. Egy tót leány Szokolczay Mária (Isten tudja mi volt szüleinek a neve) szegény még családi nevét is elvesztette, kit 1874-ben vitték el, 1877-ben a szegedi büntető törvényszék előtt állott; ugyanis azon gazdának a fia, kihez lélekkufarai vitték, megbecsteleníté őt s ő gyermekek szült, melyet nyomorultul veszni hagyott. „Miért ragadtak ki vidékemből,” sirt a szerencsétlen a törvényszék előtt „mikor nekem édes anyám volt. Jobb volna, ha meghaltam volna és el volnék a mi temetőnkbe temetve. Azért, hogy tót leány vagyok, szabad volt engem megcsalni? De ő esküdzött nekem, hogy feleségül vesz... én nyitva hagytam az ajtót.” Mari már egy árva szót sem tudott tótul. Elítélték őt 2 1/2 évi fegyházra. Nem azokat kellene inkább a tömlőcsebe tenni, kik őt, hogy megrontsák, szülei karjaiból kiragadták, hogy aljas kéjvágyuk lecsillapuljon?

Hanem ezek csak egyes példák. Sokan a gyermekek közül nem bírván elviselni a verést és kemény bánásmódot, a nehéz, erejüket túlhaladó munkát a sertések és lovak körül, elszöktek embertelen mostohaiktól és bolyongtak a pusztákon, mint a vadállatok. Hányan mentek tönkre, azt csak az igazságos Isten tudja. Némelyeknek sikerült egészen szülőföldjére visszazöknöni. Nagy része azonban türi a nehéz rab-szolgálatot, feleli anyanyelvét, sőt még vallását is. Fiszta katolikus gyermekek a kálomista vidékekre vitettek.

Másodszor 1877-ben történt, hogy a tót gyermekek toborzása Trencsénmegyében megindult. November 4-én Zsolnára hoztak a falvakból 120 gyermeket, november 6-án már 190-en voltak. Ezek Heves, Bihar és Csanádmegyékbe voltak szánva. A zsolnai árvaházban két nap és két éjjel saját ganajuk és hügyukba fetrengtek ezen gyermekek, mert nem eresztették ki őket, nehogy megszökjenek. Azután betették őket marhakocskiba, melleiken számotjelző deszkákkal. Mennyi kint állottak ki ezen nyomorult áldozatok a zsolnai fogságba, és téiben a hosszú uton a hiányos ruházatban. Az ő fohászaikat csak a nagy Isten hallotta, könyeiket Jézus-Krisztus olvasta. Hevesmegyében hagytak 18 fiút, 2 leányt. Szolnokon 22 fiút, 2 leányt, Biharban 51 fiút, 13 leányt, Csongrádban 24 fiút, 3 leányt, Csanádban 40 fiút, 7 leányt, Szentés várcsában úgy árulták őket, mint a malacokat, mint azt a magyar sajtó kifejezte. Kiállították a vásárra, s jöttek az emberek, kiknek olcsó eselédre volt szükségük és válogattak a fiúk is leányok közt, mint mi szoktunk a sertésvásáron a sertések között. Az élőhus és lélekkufarkodás harmadik éve volt 1888. Ez alkalommal összeszedtek a lélekkufarok 86 erős, egészséges tót gyermeket ugyanezen Trencsénmegyében. Pesten keresztül vitték Aradra. Ez a toborzás azonban nem ment simán. A szülék elrejtették gyermekeiket gabnavermekbe, a teknő alá és az erdőbe. Támadt anyák és gyermekek siránkozása és kérelem, átkozódás.

Nem használt itt semmi! Összeterelték az elfogottakat egy csapatba és hajtották a rab-

szolgaságba, a romlásba, a halálba, vagy a nyomorba. Némely gyermek talált védőre: Rajeca várcsában találkozott egy T. S. nevű deák lakos, aki két napig tartott rajtva a burgonya-veremben egy leányt, s így megszabadította őt a nehéz fogságtól.

Sokan ezen gyermekek közül nem bírván az új és nem óhajtott haza kinjait — visszazökött. Képzelmük az ő hosszú, nehéz útjokat. Némelyeket megnevezünk: Gaspárec Pál (15 éves) Fazuro József Ledearól, Dormik János Beszterczéről, Furik József Tepláról, Uhliarik János Sujáról, Nemesek Vaclav (10 éves), Katalin leány (5 éves, szülei nevét elfelejtette), Pány Henrik Kisutca Ujhelyről. Rettenetes dolgokat mondtak el nekünk ezen gyermekek. Mi saját füleinkkel hallottuk tőlük nagyon szomorú történetét szenvedéseiknek. Szemeinkből kijesordultak a könnyek, a kis ártatlanok elbeszéléseinél, hogy mennyire kinozták és üldözték őket. Már az utban botokkal verték őket, hogy ne sirjanak, s hogy panaszai által ne figyelmeztessék a könyörületes embereket. Hány ezen gyermekek közül szökött el kinzótól, hány halt el kinjában, hány teng az idegenben, azt ismét csak az Ur Isten tudja. A szeretet és jószág, de a büntetés és boszúállás Istene is.

Hogy Liptómege sem maradjon ment a veradótól, találkozott Luzsny községben egy lelketlen ember, egy Rovder nevű pap, a ki cselészövé és általános rábeszéléseivel rávette a szülőket, hogy adják gyermekeiket H.-M.-Vásárhelyre. Össze is szedett 15 gyermeket, kiket oda vitt. Hanem mi történt? Midőn a gyermekek látták, hogy farkas-verembe estek, irtak haza, hol az elszörnyűködött szülék siettek őket haza hozni, úgy, hogy 14 gyermek vissza jött; de noyan? Poliak Matkó István fiacskája atyjával jött haza, eltervesedve és elnyomorodva, kis háta vérig vakarva. H.-M.-Vásárhelyen egy műveletlen Fülöp nevű kötélyverőhöz adták, ki semmit sem törődött vele, iskolába nem járatta, hanem a legaljasabb munkánál használta. És mégis azt ígérték a szüléknek, hogy gyermekeiket iskoláztatni fogják, hogy urak váljanak belőlük. Hogy ezen célra 15000 forintnyi összegyűjtött tőkéjük van. S e helyett 15000 tetűjük volt.

És nem régen ment a tót gyermekek ötödik nagy karavánja az alföldre élén valami Kriszán István nevű állítólagos tanítóval. Ez alkalommal az áldozatokat Nyitramegyéből válogatták. Összeszedtek 174-et, a nyitrakörnyéki falvakból, N.-Tapolcsányból és Zsambokrétől. Ezen szállítmány fentnevezett Kriszánnal Debreczenbe érkezett, minden segély híján. A gyermekek sirtak, s kenyeret kértek. Bekérgették őket a városba s eleszték a városházán. Mi történt velük? nem tudni. Sokan közülök elszöktek, de az uton elfogattak, mert az éhség és a nap heve által el voltak csigázva. Nagy részét a bűszörményi és nagykőrösi gazdák osztották fel maguk között és tartják őket, mint ingyenes szolgáló és szolgálóikat.

III.

Szülők! Itt röviden és szárazon elmondtuk nektek az idegen emberek közé, idegen embereknek és idegen vidékekre adott gyermekek történetét. — Körülbelül 1/8-ad részét érintettük meg annak a mi arról íratott a nehéz megpróbáltatásnak 18 éve alatt. A ti jó barátaitok panaszát emelték az ország előtt számtalan fejezetben és szívök vérevel írott hírlapi czikkeikben, úgy hogy panaszai hangja az ország határain túl hatott és meghallgatásra lelt. Az emberek elszibbadtak annyi igazságtalanság, erőszak szédelgés és borzasztóság láttára, melynek áldozatai vagytok ti, gyermekeitek, vidéketek, nemzetiségtök és nevetek méltósága. De segítség egy oldalról sem jött. Egyedüli segítség ezen nehéz időben ti vagytok, szülei az elragadott gyermekeknek, a kinszenvedtek atyái és anyái, a megkínzottak és kinzandóknak szülei.

IV.

Mielőtt egyenesen szíveitekhez fordulnánk néhány szóval rámutatunk a testi, lelki, nemzetgazdasági és nemzetiségi czélzataira a fentvázolt tényeknek. Bár megtalálják ezen egyenes és jóakaró szavaink a hozzátok vezető utat. Mi imádkozunk Istenhez és mélyen fokéskodunk hogy segítsen.

A gyermekek elvétele vidékeinkről nem egyéb, mint érvágás népünknek, lecsapolása vérenek. Főczéljuk, hogy vesszünk el vérszegénységben. Ha a vérszegénység beáll az egész test feloszlik és elpusztul, s bűdös étke leand a férgeknek. Tehát mindenekelőtt kinozzák a nemzetiség testét. A második szintén tisztán testi cél ugyszólyan orvostani, a friss tót vérről megakarják erősíteni a magyar vért, a tót maggal erősíteni a magyar magot. Az efféle mesterkedés az állatoknál alkalmaztatják oly kép, hogy új hímek és új nőtények alkalmazásával nemesítetik a faj. A mi az esztelen, s tisztán a testet testtel szolgáló állatoknál van csak meg-

gedve nemzetgazdasági célokból, az itt az észszel, a halhatatlan lélekkel, vízzel és szentlélekkel megkeresztelt, Krisztus által a keresztfán megváltott testtel szemben, melyet Isten a lélek egyházának nevez, lealacsonyítása az emberi méltóságnak. Meglehet, hogy Sodoma és Gomorrában előfordultak ily cselekedetek, de más nemzeteknél meg a legsötétebb pogány korban sem alázták meg a nyira az embert. És így nemcsak hogy gyengitene bennünket, vérünk elvétele, az ő hasznukra s a mi kárunkra, de lealacsonyítanak bennünket s egyszerű eszközzé tesznek bennünket, gyermekeinket s lelkeinket. — Rettenetes ezen vérrablás. Milyen rettenetes ha a vér transfúzió által műtétileg vitetik át. Ezen rettenetességnek azonban már nincs neve a tót nyelvben. No de mindezek mellett a tisztán fizikai oldal meg elenyésző ha a lelki hátrányokat vesszük tekintetbe.

V.

A tót gyermekek elhurcolása az alföldre lélek erkölcsi szempontból napjaink történetébe feketé vérével van beírva. S ha gyermekeink jó ápolást, szerető atyákat is találának, már magában a gyermekek kiragadása az anya öléből rontja a szülőket és a gyermekeket. A szülőknél megsemmisíti a szülői érzést, szeretetet, az Isten által felállított kötelességeket, — a gyermekeknél az atya, a rokonság, a szülő-város és a ház iránti szeretetet.

A rokonságból kiszakított gyermek elveszti a veleszületett erkölcsi alapot, az otthon fogalmát és világfutó lesz. A szív idegenek között elhül s az elme elfogulttá lesz. Megszűnik minden nemesebb érzés és csak a vad élvhajászat marad fenn. A gyermeknek szülei iránti szeretetében, továbbá az összes rokonság iránti szeretetében, gyökerezik a haza szeretete és a nemzetiség szeretete. A szülő iránti engedelmisség folyamánya a fensőbb, a törvény és az államrend tisztelete. A törvényes házasságban s a rokonságban nyugszik az erkölcs, mely óvja a növekedő embert a világ számos örvényeitől. Ha tehát kirántjuk a gyermeket ezen erkölcsi talajból, elvágjuk mindezen gyökereket, s annak erkölcsileg el kell vesznie. Semmi a világon nem pótolja a gyermekeknek a szülőket, a szülei házat és a rokonságot. Ha a halál ragadja ki a gyermeket övéi közül, ezt szerencsétlenségnek nevezzük. És mégis készakarva szaporítjuk a szerencsétlenséget, rossz kézzel ragadjuk ki a gyermekeket a szülői karokból, szaporítjuk az árvákat és a világfutókat és beledobjuk gyermekeinket a vad szenvedélyek örvényeibe. — Nem esoda azután, hogy a Szakolczay Máriák szaporodnak, ki megölte erkölcstelen viszonyból származott gyermekét. Oh száraz burgonya az egyszerű paraszt viskó fedele alatt elkelte, szegénység, mi vagy te az erkölcsi hanyatláshoz képest melyben Istent, testünket és lelkünket veszítjük el.

VI.

Vannak még nagyszerűbb és fontosabb kötelességeink, melyek arra kényszerítenek, hogy házuk falánál, illetve kertünk kerítésénél tovább is nézzünk. Mi szaporítjuk a tót nemzetet Isten akarata szerint, azon nemzetet, melynek van saját földje, melyen világ emlékezete óta lakik, van nyelve, tót nyelve, melylyel Istent dicséri, melylyel beszél mindennap, melyen énekel, melyen a világot ismerni tanulja, melyen lelkét műveli és sok más hasznos dolgot mivel. A tót nemzetnek meg vannak ősrégi szokásai, mondái, énekei, hagyományai, egyházi és világi irodalma, melyben a nemzet legjobb fia, legderekabb emberei a tót szellemnek tót értelemben kincseit rakták le.

Egyesülésre hívjuk fel ezt a tót nemzetet, melynek léte az 1868. 44. t. cikkkel és továbbá Jézus Krisztus eme szavaival „tanítsatok minden népet” és végre Szt. Pál apostol szavaival, a ki szerint egy anyanyelven kiejtett szó többet ér az idegen nyelven kiejtett szavak százánál — biztosítva és megszentelve van.

A tót gyermekeknek idegen vidékekre való elvitele a nemzeti önállóság megsértése, lealacsonyítása a tót nemzeti önértéknek, lábbal tiprása a tót nemzeti törvényeknek úgy, hogy ez kell, hogy minden tót szívben engesztelhetlen keserűséget, prófétai haragot ébreszsen. Ez annyira mélyen sértő a tóra valamint a nemzetre nézve, hogy érdemes volna ennek megtorlásáért az életet is feláldozni. Ez annyit jelent: ti nem vagytok nemzetiség, ti csak tömeg, akarat és értelem nélküli anyag vagytok, melyből más akarral felruházott kénye kedvére bárminő alakot faraghat. Ez annyit jelent: a ti gyermekeiteknek nincs emberi nyelvük, ugatnak, mint a kutyák, rőfögnek, mint a disznók, mi azonban adunk nekik emberi nyelvet, mi szerencsésekké tesszük őket, ha elfeledik azt a nyelvet, melyet anyjuktól tanultak.

A gyermekek elhurcolása által tehát nem csak a mi tót, ug, hát emberi érzelmeinket sértik, hanem igyekeznek a mi tót nemzetiségün-

ket is meggyöngíteni, hogy ez elveszen. Hogy kihajjon kezeinkből apánk öröksége; nyelvünk, szokásaink és nemzetiségünk. Ők elveszik gyermekeinket, hogy azok azután minket véreiket kik a régi nemzetiségben megmaradtunk — verjenek. A rettenetes török járt ugy el a 15–16. században, idegen államokban 10–15 éves gyermekeket rabolt, elhurcolta a Bosporus partjaira s ott körülmetéltetve őket felnevelte Mohamed vallásban. Ezekből alakította azután a janicsár csapatokat, kiket a keresztényekre küldvén ilyen formán a keresztény által pusztította a keresztényt.

Ezt tette a Török a régi háborus, vad időkben, s ugyanezt ismétlik most a keresztények a felvilágosodottság és polgárosodottság idejében. Politikai szempontokból avatkoznak a családokba és csinálják a janicsárokat, kiknek ha felnöttek kötelességük lesz a mi tót nemzetiségünket irtani, a tót szellemet elfojtani, a tót nyelvet az élők sorából kiirtani, hogy még emléke se maradjon.

Tót szülők! Ez bizonyára nem jutott eszetekbe mikor a csábító szavait hallottátok. Természetesen a mi népünkben a nyomor és egyéb gondok miatt elszunnyadt a nemzetiségi öntudat. Az alszik a lélek melyen s csak ritkán kerül a felszínre. De ez nem csak a ti bűnök, de apáitok és nagyapáitok bűne. A világon minden nemzet fáradságát sajátjaért és szereti azt, büszke a nyelvére, és őrzi, mint a drága követ, igyekszik azt a mulandóságtól megóvni és gazdagítja új eszmékkel. — Csak mi tótok dobtuk kincsünket a szemét dombra, drága kincsét a nemzeti nyelvnek, s a tót nemzet gazdagságát. Csak kevés fia a nemzetnek karolta fel a nyelvet 1840 körül mely időtől fogva egy csapatja az írők és olvasóknak ápolja és óvja, hogy teljesen el ne aludják ismét vagy ezer évre. Hanem egy nagy csapatja a nemzetnek áll még tétlenül ezen szerény harczosokkal szemben és nem közeledik hozzá. Beszél nyelvén, de csak mint egy álomból, nem tudja becsülni, kész az első kínálkozó alkalommal eldobni azt, vagy legalább is nem veszi támadás idején.

Ily szomorú állapotában a tót nemzetnek ti a tót gyermekeknek szülei elfelejtettétek, hogy midőn gyermekeiteket az idegenbe adjátok vétkeztek Isten és az ő nagy ajándéka a nyelv és nemzetiség ellen. De itt az ideje, hogy egyszer átérezzétek, hogy a tótok nem minden jöttmentnek rabszolgái. Hogy szeressétek nyelveteket s legyetek rá büszkék s a mi a legfőbb, hogy tudjátok érte tűrni szenvedést, üldöztetést. Nektek egy nyelv se legyen szebb, magasabb, kedvesebb mint a mi tót nyelvünk, néhány ezred év és a történelem nyelve, melyben az összes szláv nyelvek előnyei egyesülnek, s melyen 120 millió ember beszél. Azon nyelv, melylyel a világ egyik végétől a másikig elmehetsz, a nagy múlt és adja Isten a nagy jövő nyelve.

VII.

Mi szülők gondoskodjunk még gyermekeink sironiuli illetve tulvilági jövőjéről is. A valóság vezetője ezen életnek, de sőt vezetője a tulvilági életnek is. A szülő az első, kinek kötelessége gyermeke lelkéről gondoskodni s magasabb szempontból az egyház gondját viselni, mely a vallást szolgálja és adja a tápot a léleknek. És ti odaadjátok gyermekeiteket a bizonytalanra, gyöngítvén egyházatokat, miután nem tudjátok mi lesz gyermekeitekkel. Nem-e törekszik mindenki arra, hogy a gyermek apai vallása maradjon? Nem-e az egyházhozi hűség alapul az emberi nem fennállása? Igen ti megfellekedtetek az egyháztól is és lelki üdvössétekről, az Isten parancsolatairól és vétkeztek a szentlélek ellen, midőn könnyelműen elváltok gyermekeitektől. A nőstény farkas és nőstény tigris is védi kölykeit sőt még a tehén is szomorúan bög, ha borját elviszik, jóllehet nem tudja, hogy vágóhidra kerül. Hanem ti tudjátok, hogy gyermekeiteket a vágóhidra viszik, hogy elgyötörjék testét, agyonüssék nyelvét, nemzetiségét sőt agyonüssék vallását is, melyért ti annyit áldoztok, búcsura és templomba jártok. Farizeusok! Ti azt hiszitek, hogy az Istennek szolgáltok, ha a szentély küszöbén imádkoztok, holott gyermekeiteket a sátán szolgálatába adjátok.

A ti imádságtok átok, fohászaitokat az Isten nem hallja, mert az Isten színe előtt vétkeztek. Elszakítottátok tőle az ártatlan lelkeket s odaadtátok a sátánnak, a világnak, a bűnnek és a romlásnak. Anyák! A nőstény tigris alá sülyedtetek, atyák, megfellekedtetek Istenről, keresztiségről, a megváltásról, Krisztus nehéz haláláról a keresztfán, az égről és a pokolról, lelki nyugalmatokról s az örök életről. Vissza estetek a pogányságba, mint a mosott disznó a sárba, s a kutya okádékába. Megfertőztettétek a keresztény nevet és újból elrontottátok lelkeiteket. Elárultátok atyáitok vallását és bemocskoltátok a test és lélek hajtásait, melyek saját testetek és lelkeitekből származtak. Hogy tudjátok ti Isten első parancsát: „szeresd felebarátodat, mint tenmagadat” megtartani, ha saját nemze-

déteket sem szeretitek; hogy tehetnétek ti jót, ha még saját gyermekeitek előtt a morzsákat is elszeditek az asztalról.

VIII.

Elmondtuk nektek kedves szülők, hogy mit gondolunk azon dolgokról, melyek veletek legutóbb történtek. Ha elfogadjátok tanácsainkat oly szívélyesen, mint mi azokat adtuk, tudni fogjátok, hogy jövőben a kísértések alkalmával mit kell tennetek, így ti is okulhattok, kik már elbuktatok s gyermekeitekből megfosztattatok.

Hogy tudtok nyugodtan aludni, míg gyermekeitek a száműzetésben sinlődik. Hogy tudtok a szent gyónáshoz járulni, midőn lelketeket oly nagy bűn nyomja, oly bűn, melyet jóvá lehet tenni. Mit tegyetek? Kérjétek vissza gyermekeiteket, követeljétek azonnal, keljétek utra, úgy, mint búcsura szokás tömegesen ima és énekszóval. Meglehet még nem késő. Hogy tudjátok, nektek nemcsak kötelességek azt tenni, de ehhez törvényadta jogotok is van. Nincs a nap alatt az a bíróság, mely benneteket kérelmetekkel elutasíthatna, mert az jogos, erős és világos, mint a nap. Itt nem használ semmiféle kötelezvény, semmiféle ígéret, ha olyat töletek talán annak idején vetek vagy kikényszerítetek volna. Követeljétek vissza gyermekeiteket, ők a titek, s ha a világvégére hurcolták volna is őket.

S jövőre nézve óh szülők! védelmezzétek gyermekeiteket s ne engedelmességetek, sem parancs, sem erőszaknak, s ne engedjétek semmiféle ígéretnek. Országunkban senkinek sincs ahoz hatalma és semmiféle törvény sem foszthat meg titeket gyermekeitektől.

Nincs olyan ur, hatóság, méltóság, nincs az országban az a bíróság, mely kényszeríthetne bennünket gyermekeink idegen kézreadására.

Hát az ígéretetek? Azoknak ne higgyetek. Hazug és nem igaz ember az, a ki ígér nektek valamit azért, ha gyermekeiteket adjátok. Hazug aki azt mondja, hogy gyermekeiteknek jobb dolguk lesz, s hogy jobb ápolásban részesülendnek. Hazug az is, testetek és lelketek romlása az, ki azzal közeledik hozzátok, hogy gyermekeiteket elvegye s legyen az bárki ezen a világon. Hogy akarhat az velem jót tenni, ki a legfőbb kincsemet viszi el, ki engem azelőtt meg sem ismert, velem csak úgy félvállról beszélgetett, engem lenézett s engem magánál sokkal alacsonyabbnak tartott. Egyszerre azonban én és gyermekeim jólétevé lesz? Hogyan? Miért? Talán egyszerre megindult kemény szíve, vagy belém szeretett? Nyelvemet ki nem állhatja, rám és társaimra köp, saját gyermekeivel idegen nyelven beszél, hát ez akar egyszerre az én megváltóm lenni? Egyszerre nyílt meg nála a jótékonyosság és könyörület szaruja? Oh ti bolondok, kik ily szavakra hallgattok, oly emberek, ki nyelvetek es nemzetisétekből csak gunyt üznek. Nem látjátok, hogy azok mind renegátok, s kik szégyenlik régi nyelvüket és nemzetiségüket. Nem látjátok a köpeny alatt a lólabát s az édes és mázoz szavak alatt a hurkot. Ki csábít benneteket! Talán némelyike azon régi barátoknak, kik a tót nemzetiség mellett nyilatkoztak? Nem, egy sem azok közül, nem! hanem mind olyan renegát uracsok, kik mind jobban és jobban távolodnak tőlünk. Mind olyanok ők, kik titeket ki nem állhatnak, benneteket szipolyoznak s tót kenyéret evén, a tót nyelvet és nemzetiséget elnyomják.

És ezeknek hisztek ti? Azok fognak a ti és gyermekeitek jövőjéről gondoskodni. Nem annyira senki sem vesztette el az esztét, hogy higgye, hogy a farkasok apailag fognak banni a bárányokról. A farkasok gondoskodnak a bárányokkal oly formán, hogy sűrű erdőbe cipelik s jó friss vérukkal táplálkoznak. Szülők! féljétek Isten haragját és bizzatok könyörületességében. Ő segít benneteket, ha szegények is vagytok, felnevelni gyermekeiteket, hisz ő angyalaival hasonlítja őket össze. Gyermekeitekből válik a kiapadhatlan bőség szaruja számotokra, a gyermekek azon vezeték, melylyel az áldás száll hazaitokra. Jaj nekünk, ha magunk fosztjuk meg magunkat az áldás és örömtől.

Ne túrjuk s ne legyünk okai annak, hogy a világ mondhasa: a tót atyák és tót anyák szepelmök magzatjait áruba bocsátják, mint apró marhát, nélkülözik a szülői érzelmet és nincs érzékük az emberi méltóság iránt, ők nem becsülik sem atyjok nevét, sem édes nyelvöket, sem egyházuk szentségét. Főlk ezrével el lehet venni s földhöz vagdalni a gyermekeket, miként a verebeket a fészekből.

Ne halmozzuk a szegényt a jövő kor számára! Mi emberek vagyunk tudatával az emberi méltóság és önállóságnak. Mindenkinél, ki bennünket kísért, férfiasan kiáltsuk oda: apage, satane! Távozz kísértője az emberi léleknek s tünj el a pokol sötétjében! Szülők őrizzétek gyermekeiteket, szóval a saját lelketeket és lelkiismereteket is.

Közgyűlés

A miskolci kereskedelmi és iparkamara december hó 1-én tartotta első rendes közgyűlését az új választások után Radvány István kint. elnökle alatt a tagok élénk részvétele mellett. A kamara Wahrmann Mór halála alkalmából mély részvételt fejezi ki s ezt az elhunyt családjával s a budapesti kamarával átiratilag közli. Megelégedéssel vette az ülés tudomásul, hogy a kereskedelmi miniszter elismerését fejezte ki a kamarának 1891. évről szóló jelentése rövid, de mindazonáltal tartalmas s kimerítő voltaért. A kamara pénztárosa újabb egyhangulag Pollatsek Arnold beltág választotta. Kulesár Károly a kamara volt érdemdus alelnöke, dr. Kovács Gyula a kereskedelmi muzeum igazgatója, a kamarának tiz éven át volt titkára és Polereczky Gyula volt kültag (Eger), a kamara levelező-tagjaul egyhangulag megválasztották. Majd megalkottatták a különféle szakbizottságok s tárgyalás alá vették az 1893. évi költségvetést. A rendes kiadások 9060 frttal, a rendkívüliek 3400 frttal irányoztatnak elő. Előbbieknél az emelkedés csak 180 frt, utóbbiak új tétel, a mennyiben 3000 frt a kamarai tisztviselők nyugdíjalapjára fog szolgálni, 400 frt pedig a Miskolczon tartandó ipartestületi kongressusra fordítatik. Hogy a nyugdíjalap gyorsabb gyarapodása eléressék, a kamara díszes épületet szándékszik emelni, hol hivatalos helyiségei megfelelő elhelyezést nyerhetnek. Tudomásul vétetett az 1891. évi zárszámadás, mely szerint ez évi megtakarítás 882 frt 23 kr. Az országos vásárookra vonatkozó miniszteri leirat tudomásul szolgál s ennek kapcsán meg fognak kerestetni a kerületbeli törvényhatóságok a vásári napok szigorú betartásának ellenőrzése iránt. A katonai versenytárgyalásoknál a kamara a miniszteri felhívás értelmében képviselteti magát, egyúttal azonban elhatározta, hogy felterjesztést tesz az összes katonai versenytárgyalásoknál a szakértők alkalmazására. Az igazságügyminiszter által véleményezés végett leküldött 3 hiteltörvényjavaslatok szakbizottságnak adattak ki. A hevesmegyei vásári rendtartás jóváhagyásra véleményeztetik. Az osztrák-magyar bank miskolci fiókintézetéhez váltóbirálókul javasoltanak: Lichtenstein I., dr. Cs. Szabó J., Kubacska J., Pollák J., Pfliegler F., Grünfeld Ö., Grünwald E., Kohn J., Weisz I., Feuerstein M., Frank A., Neufeld L. A kamara pártolja a sponomi átiratát, a dohánytőzsdék kötelező vasárnapi munkaszünetére iránt, hasonlóképen a besztercebányai kamaráért a fogyasztási szövetkezetek visszaéléseinek meggátlása tárgyában. A miskolci kövezetvám engedélyezése előtt felfog kéretni a miniszter, hogy az iratokat végeldöntés előtt véleményezés végett kiadja. Az italmérséi illeték kivetési bizottság szakértő tagjainak kijelölésével az elnök bizatott meg. A miskolci, gömői pályaudvar hiányainak megszüntetése iránt a miskolci kereskedők által benyújtott kérvény a szakbizottságnak adattott ki.

Pótlás

Válasz nagyf. Szentpéteri Sámuel ev. ref. lelkész urnak cz. közlemény írójához" című mult számban közölt cikkünkhöz, melyből térszükemlaltt kimaradt a következő passus.

A kegyelet és szeretet lelke minél gyakrabban társalogjon az elhunyt kedvesek árnyaival, szellemeivel, ott, hol emberi szemek nem látják, profán beszélgetések nem zavarják. "Igy áldozhatunk halottaink emlékének igazán minden órában, minden helyen, távol kedveseink siralmától, idegen földön, idegen égalj alatt", — a vallásos beszédek térs mezejéről lekapott s talán hiu feltűnési vágyból felmutatott virágok csak, megbocsásson, de mást nem mondhatok, minthogy ezek az u. n. "frázisok s sentimentalismussal telített profán beszélgetések" s nem kevésbbé beszámítás alá esnek, mint azoknak az említett vásott suhanczok, pajkos gyermekek kezeinek tolvaj cselekedetei. És hogy azok t. i. frázisok, ezen feltevésemet nyilván látszik igazolni válaszában már ezen kitétele is: tanuljuk azt is: "szaggassátok meg sziveiteket és nem a ti ruháitokat." Bizony még csak tanulja, s hivatalos állásunknál fogva az illető helyen tanítjuk is, de szívet szaggató fájdalmat ért emberrel szemben ezzel elő nem hozakodhat anélküli, hogy a világ előtt a visszatetszés érzését fel nem ébresztené.

Higye meg pályatárs, az a világ, mely előtt — egyébként senki által kétségbe nem vont kegyeletes érzelmeiről bizonyosságot tenni magát elszánta, e helyett sokkal őszintébb valásnak veszi részéről, ha korán, hajlamainak s természetes érzületének megfelelőleg, valamely más alkalmat használ fel annak kijelentésére, hogy önére nézve: "a szívnek igaz bánatja miatt

leborult" szomorú lelkek látásánál s a rideg temetők porladó tetemeinek árnyaival, szellemeivel való társalgásnál, még mélyebb benyomást tesz, a lámpások fénye által bevilágított termek tündéres egyébként tisztességes alakjainak árnyaival, szellemeivel való tételődés. Ily vallo mástétel legyen meggyőződve, egy gyöngye, az élet komolyabb viszonyai által még próbára nem tett, sőt ellenkezőleg az élet örömeinek élvezésére hivatott ifju ajkáról, még ha lelkész is az illető, a világ előtt nem lenne olyan visszatetsző.

Mi következik hát mindezekből?

Az, hogy van a gömői ref. lelkész karnak sok olyan kiváló alakja, ki, ha szükségét látja vala, bizonyára tárgyilagosan, alaposan s különösen az ön záró gondolatait jellemző izléstelenség nélkül hozzá szól a kérdéshez. De mert szükségét nem látták, hallgattak bölcsen. Ha ön mégis ellenkezőleg volt meggyőződve s cikkezett, de válaszában a dolog érdemére vonatkozólag semmit nem tudott írni, ugvan kérem k. pályatárs! minek volt — áldatlan, felesleges munkával tölteni azt az időt, melyet önnek még oly bölcsen kellene felhasználni, nehogy késő venségében, a bibliai kopasz embert becsmérő ifjak követői, megcsufolják hiába való cselekedetekkel eltöltött ifju korát!!

Dusza János.

Törvénykezés

Az óra története Nyustyáról már sokat zenget az ének, s nem ez eset lesz utolsó, mely lakóinak törvényszeretetét ismerteti meg a nagy közönséggel. Hogy hős férfiak hazája, arról nem csak mi gömöriek, de az egész ország, is meggyőződhetett már több ízben, kik, habár törvényellenesen is, de jogukat követelik, körömszakadtáig védelmezik, még hogy ha rajta vesztenek is. Ugy látszik azonban, hogy az ősi virtus nemesak az erős, de a gyengéd nemnek is nagy "gyengéje" s a dieskoszoruból ezek is követelnek maguk részére, habár csak egy hervadt levelet is. Liska Mihály passionatus gavallér, s mint ilyen nem lehetett el adósság nélkül, s jó szokás szerint — azt tartotta a mit Zegernyei Parthaniával Csiky mondat báró Boorynérol: "az adósok örökké élnek," — s fölöslegesnek tartotta fizetni. Azonban hitelezője ezen elvvel sehogysen tudott megbarátkozni, miért is a polgári bíróságot kérdezte meg, vajjon ezen elv életrevaló-e? A bíróság azonban tudja, hogy minden ember halandó, tehát az adós, a ki szintén chemiailag megvizsgált és 35 ezer frtra becsült elemekből van összetéve, megalkotva, tehát emberi jelleggel felruházott valaki, ennél fogva szintén meg fog halni s jogosnak találta a hitelező kérésének negatív megfejtése esetére azon pozitív kérelmét, hogy Liska Mihály az adósság kiegyenlítésére köteleztették Liska Mihály azonban az ítélet rendelkező részében foglalt 15 nap alatt, különbeni végrehajtás terhe mellett kitétel sem tudta meggyőzni elvének helytelenségéről. A nem várt nap elérkezett, a község "penná"-jának leendő örököse két tanácsnok kíséretében megjelent a családi háznál, hogy a törvény kiválmának eleget tegyen. Liska Mihály nem lévén honn, csupán kedves élete párja fogadta a tisztelgőket. A társaság "lelke" előadta jövetelük okát, átnyújtván a megfelelő látogató-jegyet. A ház asszonya felpattant s óvást emelt az ilyen qualificálatlan látogatás ellen. Azonban a község pennájának leendő örököse, ki már a megye székhelyén is járt, tőle telhetőleg igyekezett a "caumme il fant" asszonyt meggyőzni arról, hogy a mai "bontón" ő s világban az első vizitet, különösen ha az bejelentett, el kell fogadnia, ha bár nincs is az inyére. Az asszony a pillanatnyi megelégedésből magához térve, helyet mutatott vendégeinek s hallgatta a nagynevű nagy-zajtai Zajtay István méltó utódjának csevegéseit.

A tárgyalás egyideig közömbös dolgokról folyt, de végre is a vizitelőkben felébredt a köl telesség érzete s mivel már a "comicesence" megengedte az idő is nagyon a végéhez közeledett, újból a törvény holt betüibe akartak életet önteni. Okulva azonban az első belépés nagy áriája után előidézett hatáson, valamennyien a község "pennája" leendő örökösének leleményességétől várták megszabadításukat. S nem rosszul számítottak, mert a s. jegyző ur még istalált megfelelő megoldást arra, "hogy a kecske is jólakjék, s a káposzta is megmaradjon." A kandaló párkányán elhelyezve, ki tudja mily idő óta lassu ketyegéssel mérte az idő folyását, az expediens. — A jegyző ur füleinek valóságos aeol hárfá hangjaként csendült meg az egyhangu "tik-tak" s elhatározta, hogy ez a "ketyegő" lett a mi áldástalan helyzetük sivar valóját zöld ágra juttatja.

Nesz nélkül kelt fel tabourette-jéről s a puha perzsa-szőnyegben elhaló léptekkel közeledett a megváltó felé. Elérte s már kezei közt is tartotta midőn, mint fellegek közt kóválygó

sas lecsap áldozatára, ugy a ház derék asszonya is megelégedkezve az "illem"ről megragadta a község "pennája" leendő örökösét s míg bal kezével drága jószágát igyekszik kiszabadítani, addig jobb lábát ugy találta a tisztelt ur hasával érintkezésbe hozni, hogy ő kegyelme "nolens volens" óra nélkül a boudoireon akarom mondani az ajtón kívül terült. A bent rekedt két tanácsnok látván "lelkük" kirepülését, ők maguk elszeleltek.

Eddig a bevezetés a tárgyalás és befejezés a kir. törvényszék tanácstermében folyt.

A megejtett tárgyalás után a panaszló által emelt vádat, a hatóság elleni erőszak büntetését, mivel kitünt, hogy az érdemes eljárás s jegyző ur nem volt hivatalos közeg, megállapítani nem lehetett, Liska Mihályné a befejezéstől megmenekült.

HIVATALOS HIRDETMÉNY.

A rimaszombati kir. törvényszék elnöke.

1308. sz. — A nagyrőczei kir. járás-bíróság telekkönyvi osztályánál üresedésben lévő s 1 frt 50 krral javadalmazott egy telekkönyvi átalakító-díjnoki állásra pályázatot nyitok.

Felhivom mind azokat, kik ezen állást elnyerni ohajtják, hogy képzettségüket, különösen telekkönyvi teendőkbeli jártasságukat igazoló bizonyítványokkal felszerelt kérvényeiket a közszolgálatban levők hivatalfőnökeik útján folyó évi december 23-ik napjáig hozzám nyujtsák be. A telekkönyvi szakvizsgát igazoló folyamodóknak elsőség tnyujtok.

Rimaszombat, 1892. decz. 2-án.

Kubinyi Aladár,
kir. törvszéki elnök.

H i r d e t é s e k .

kiadó lakás.

A losonczi utca 40. sz. a. egy négy, esetleg öt szoba, előszoba, kamara, pincze és mellék épületekből álló uri lakás, a hozzá tartozó fel hold terjedelmű kertel, csür és istállóval, vagy a nélkül jövő 1893-ik év május hó 1-től egy, esetleg több egymásután következő évre bérbeadandó. Értekezhetni lehet a tulajdonossal ugyanott.

HEKSCH BERTALAN

főtér Rimaszombatban.

A FEKETE KUTYÁHOZ.

Karácsonyi és ujévi ajándékul ajánlja:

Valódi francia Martell cognac, valódi Martineau cognac, Szt. Georges féle cognac, Vera cognac flumei, grf. Keglevich és grf. Eszterházy, honl gyártmány, Cuba Puroziek, Halász-féle kecskeméti-Malaga sect.

Mindenféle rum és likörök, ugymint: jól felszerelt fűszer-, csemege- és lisztkereskedést, továbbá tudatom a n. é. közönséggel, hogy alkalmakra mindenféle hal-nem nálam megrendelhető. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel:

HEKSCH BERTALAN.

— Fogorvosi jelentés. Van szerencsém a nagyérdemű közönség tudomására hozni, hogy fogorvosi működésem végett vasárnap, f. hó II-én Rimaszombatba érkezem és a "Három Rózsa" szállodában működésem ismét megkezdem. Mayer Ede fogorvos. dr. Kemény Ignác orvos-társ.

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKOK.

REISZ JÓZSEF DIVATÁRU ÜZLETE

RIMASZOMBATBAN.

A czélszerűt párosítani a hasznossal, ez a mai kor jelszava, ezért igyekeztem én is raktáramat a közelgő karácsonyi és ujévi ünnepekre

minden a legujabb divat

körébe vágó cikkekkel felszerelni, s azokat a legjutányosabb áron bocsáthatom a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Dusan felszerelt raktáramon vannak:

Férfi és női ruhaszövetek.

Férfi ingek, gallérok, manchetták, alsó-nadrágok, valódi Jäger és főt. Kneip Sebestyén-féle ingek, alsó-nadrágok és harisnyák **egyedüli főraktára Rimaszombatban.**

Leány- és fiu ruhák flanel és trikóból.

Kész női ruhaderekak.

Flanel-Triko és kendő-blouzok.

Férfi és gyermekkalapok minden alakban és színben.

Női kalapok: filz, bársony, plüsch, sealskin és selyemből, diszitve és diszitetlen.

Leány- és gyermekkalapok, sapkák és capotok.

Muffok, boák, mindenféle szücsárúk a legkülönbélebb színben és kivitelben.

Legkiváltkép azonban figyelmébe ajánlom tisztelt vevőimnek legujabb galanterie és norinbergi cikkeit.

Sétapálcák, pénztárcák, toilett s illatszerek, mint karácsonyi s ujévi ajándékoknak legalkalmasabb cikkeit.

Mind eme felsorolt cikkek oly nagy választékban találhatók fel raktáramban, hogy a legkényesebb igényeknek minden tekintetben eleget tehetek.

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradok

Rimaszombatban, 1892. évi december hó 9- n.

Tisztelettel

REISZ JOZSEF.

KARÁCSONYI ÉS UJÉVI AJÁNDÉKOK.

! Nagy karácsonyi kiállítás !

LÖFKOVICS LIPÓT

RIMASZOMBATI ÁRUHÁZÁBAN.

Karácsonyi ajándékok

oly nagy választékban, melyet egy vidéki üzlet sem mutathat fel.

Legdivatosabb és legujab galanterie cikkek:

Albumok minden alakban, képkeretek csontból, plüschből, rézből és még sokféle lemezről.

Ujságtartók, kefetartók, kottatartók, tü-párnák, gallér-, zseb-kendő- és keztü-kazetták, írószeresek, tintatartók, szivar- és pipakészletek, papirkosarak, kézimunka-asztalkák, kézimunka-kosarak, kézi-necesserek, illatszer-tartók, chasses, roppant nagy választék illatszer-ekben belföldi, francia vagy angol gyártmányuak.

Kézi munkák:

Egész kész, kezdett, vagy előnyomtatott, posztó, vászon, vagy congree-anyagból, diván-védők, diván-párnák, czizmahuzók hozzá való rájával, asztal-futók, millyeuk, tablették, törülköző-tartók, kefe-kulcs-vagy hamu-tartók, papucsok, vagy komód-czipők, posztó- és stramun-munka, kezdett vagy egész kész.

Feltűnő olcsó árak

papirmunkák himzéshez barna, vagy ezüst színben 20 krtól kezdve, lámpa-tálcák, fali-kosarak, házi-áldás, szervéta-tartó, névjegy-kosarak.

Midőn mindezeket a n. é. közönség b. tudomására hozom, kérem mielőtt szükségleteiket fedeznék, az üzletemben felállított kiállítást megtekinteni és arról meggyőződni, hogy ezen szakmában választékom izléses összeállítása páratlan.

Mindezeket a n. é. közönség figyelmébe ajánlva, vagyok kész szolgálattal:

Szivatárcák himezve minden színben, pénztárcák, (különlegesség korona-tárcák.)

Nyakkendők, fehérneműek és kalapok 25% leszállított árakban.

Gyermek-, fiu- és leány-ruhák, női felöltők, női derekak, női sapkák és kalapok.

Muffok és szücsárúk:

Az idény előhaladottsága miatt olcsóbb, mint bármely

v e g e l a d á s.

Egy finom nyulször muff ezelőtt 2 frt, most 95 kr.

Egy finom szealskin-muff ezelőtt 3 frt 50 kr., most 1 frt 90 kr.

Egy finom 2 mtr. hosszú boa, ezelőtt 4 frt 50 kr., most 2 frt 50 kr.,

minden színben: fekete, fehér és szürke.

Gyermek muff és boa fehér színben 1 frt 20 kr.

Gyermek sapkák roppant nagy választékban.

Jaeger-ingek és nadrágok 85 krtól kezdve

Keztüük és harisnyák:

alsó szoknyák és nadrágok bámulatos olcsó árak mellett.

Czipők és csizmák, vadász, vagy utazó posztó-csizmák, **botosok** a nálam már megszokott választékban.

Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

LÖFKOVICS LIPÓT.

jában. A közönség tapsolt, éljenezett, de egyszerűen viharos tetszésével értésére is adta a művészeknek, hogy az ily művészi becsü darabok előadását várja, nem pedig a „Ne hagyj magad Schlésinger“ féle aréna darabokat. Igen kedvesek voltak a királyné solymári szerepében az elegans Szücs Margit s a szende Szabó Etel, Radák Róza és Szenesiné Irma, de különösen osztatlan tetszésben részesült P. Laky Eugén szép énekeért. Polgár Bélának kuplóját megismételtették s Kunhegyi is jól játszotta a miniszter szerepét. Szabóné Mariska játéka a király szerepében nem volt eléggé férfias, mintha zsenirozta volna a férfi ruha, különben meglehetősen hozzájárult az előadás sikeréhez. Páffynak siró-rivó modora igen jó volt a „Megboldogult“-ban, de már a spanyol katonához nem illett.

A Beccület és Márvány hölgyek mellé méltán sorakozik e darab mint eddig legsikerültebb a harmadiknak.

— Csütörtökön „Náni a glogováczi sváb leány“ került színe igen ügyes alakítással. — Polgár Béla — mint rendező — ma is örökösen kacagatta a közönséget, Szatmáry Zsuzsika kitünő sváb leány volt. — Ügyes játékban figyelmünket folyton lekötötte; különösen szépen adta azt a fájó pillanatot, mikor a sváb leány megtört szívvel bucsúzik kedvesétől. — Szitay még eddig egyetlen szerepét sem adta oly jól s annyi érzéssel, mint ma; meg voltunk elégedve nemcsak dalaival, de játékával is. — Kitünő ösjogonc volt Bátorosy. — Szücs Margit egy valóban nekivaló szerepet játszott jó alakítással s Kis igen jól adta Molnár kamasz fiát. — Szilágyi Berta játéka ma is kifogástalan volt. — Jó volt a többi szereplő is. Szóval a „Náni“ igen élvezetes estét nyújtott csütörtökön a közönségnek.

Közművelődési mozgalom.

A gömörmezei közművelődési egyesület „Rimaszombati köre“ Molnár József meghívására folytan f. hó 8-án a városház termében választmányi ülést tartott.

Maga a meghívás is a közélet oly sokszor borús égen át utat törő napsugárként hathatott, — de a nemzeti cultura minden igaz barátja a legtejelebb lelkesedés érzetével lehet csak elterve, ha azon határozatokat veszi tudomásul, melyek ott hoztattak.

A gyűlést Molnár József elnök 10 órakor d. e. lelkes szavakkal nyitotta meg.

Utalt a közel múltra, midőn a békés nemzeti fejlődést vészthozó jelenségek fenyegették, melyek eléggé szolgálhatnak intelmül, hogy a nemzeti cselekedések megvalósításában a legmelegebb szívvel, odaadó készséggel, fenkölt szellemben buzgólkodjunk.

De a testvéri szeretet és melegség érzete vezessen bennünket e téren is, — s az a békés szellem, mely kell, hogy a társadalmat az állami életet áthassa, fokozza a cél érdekében a szeretetet, a melegséget.

Igaz, hogy a cél előtt nagyok a nehézségek, az állameszmének nemzeti cultura útjain terjesztése nem ösmerhet nehézségeket, mint a hogy a történelem minden korszakában a nemzeti lelkesedés lerombolt minden útjába jövő akadályt.

S hogy ha a küzdelem oly nehéz, annál nagyobb győzelem számba megy a legkisebb siker is.

Buzduljanak fel a célon — mondá, — s a választmány tagjai kövessenek el személyesen is mindent, hogy minél több szellemi és anyagi erőt egyesítsenek a rimaszombati kör kebelébe.

Ezen, az elnök által elmondottakból közölt részlet is bizonyára nem fogja eltéveszteni a kívánatos hatást.

A lelkes szavaknak a gyűlés tárgyalása során is megnyilatkozott a hatása, azon három nagyfontosságú határozatban, mely e gyűlésen hoztattak.

Az első határozat: hogy kerestessenek meg a helybeli összes iskolák igazgatói, hogy jelentsék be azon tanulók nevét s viszonyait felekezeti különbség nélkül, kik segélyre érdekesek, s kikben a kultur-egyesület a kultur eszmék egykori harcosait remélheti; ezek a lehetőséghez képest egy megteremtendő rendelkezési alaptól a viszonyok szerint jutalmaztatnak.

Második határozat: hogy Rimaszombat vicékén, a hol legjobb szükséges, a rendelkezési alap 2-ik részletéből egy óvoda állittatik fel s tartatik fenn.

Harmadik határozat: hogy Rimaszombat vidékén az elhagyott iskolák a rendelkezési alap harmadik részletéből lehetőleg felszerelendők s segélyezendők.

A határozatok mind nagy lelkesedés mellett egyhangulag lettek elfogadva.

Elnök a kultur törekvések során kifejezésre juttatta azon szerencsés gondolatot is, hogy a

rimaszombati körnek par excellenc rimaszombati jelleggel kell birni, itt kell csoportosulni a szellemi s anyagi erőknél, a kör törekvéseinek számai, kell, hogy itt fussanak együvé.

Elnök megköszönve a tagok szives közreműködését, éljenzés között zárja be a gyűlést.

A nagyfontosságú ülés tárgyaira még vissza fogunk térni.

Szentiványi Miklós ünnepeltetése

Már régi időtől fogva egész esemény számba ment a Sajó völgyén Miklós estéje, mert ilyenkor a vármegye távolabb vidékeiről is összejöttek a jó barátok és ismerősök Sajó-Gömörön Szentiványi Miklós vendégszerető házána, hogy üdvözöljék az érdemekben megőszült házi urat névestéje alkalmával. Különösen évek előtt a vármegye korifeusai a fehér asztalnál sok oly dolgot eldöntöttek itt, mely a vármegye zöldsasztalánál talált megvalósulásra. Sok eszme itt keletkezett, itt beszéltek meg az érdeklődést ébrentartó egyes napi kérdéseket, s hogy ezek közül a magas politika sem maradhatott el, azt talán szükségtelen is említeni azok előtt, a kik a magyar ember természetét ismerik.

Ez évben is mintegy 30 tagból álló társaság volt együtt Miklós estéjén Sajó-Gömörön. A jelen voltak közt ott láttuk Szentiványi Józsefet, a házi ur fivérét, a csorbai tónak nagy uri vendégszeretetről híres tulajdonosát, Szentiványi Árpád országgyűlési képviselőt, Hevessy Bertalant, Csemniczky Pált, Szontagh Zoltán és Máriássy Barna főszolgabírákat Molnár Lajost, a sajó-gömöri polgári iskola tanári karát és még számos tisztelőjét, a házi urnak. Az esti órákban a sajó-gömöri dalkör szerenáddal tisztelte meg a házi urat s mindenkit meglepett az a pontosság, melylyel az egyszerű földmivelőkből álló dalkör tagjai, Bogár Lajos tanító és Hegedüs polgáriskolai tanár vezetése alatt a legnehezebb énekszámokat előadták. A dalkör nevében Bogár Lajos intézett beszédet Szentiványi Miklóshoz, kiemelve érdemeit Sajó-Gömör város érdekeinek előmozdítása körül, mire az ünnepelt meglehetősen válaszolt. A szerenádnál után megkezdődött a lucullusi lakoma s a második fogasnál felállott Szentiványi Árpád országgyűlési képviselő s általános figyelem között esetelvéen azon ragaszkodást és tiszteletet, melylyel a társaság minden tagja Szentiványi Miklós iránt viseltetik az ő egészségére üritette poharát. Ezután egymást érte a sok felköszöntő: Nagy Gusztáv tanár a polgári iskola tanári kara nevében az ünnepeltet, Hevessy Bertalan a nála megszokott ékesszólással Szentiványi Józsefet, dr. Kalmiczky Géza Szentiványi Árpádot, Szontagh Zoltán Hevessy Bertalant s Záhony János gróf Apponyi Albertet, mint a nemzeti párt vezérét, s az ország reményeinek megvalósítóját. Molnár Lajos Szontagh Zoltánt éltették. Az ünnepelt és fivére is számos sikerült felköszöntőt mondtak a társaság egyes tagjaira s mindenkit megnyertek magyaros vendégszeretettük és kedélyességük által.

A vidám beszélgetés közt együtt maradt társaság csak éjjel tájban oszlott szét, egy kellemesen eltöltött est emléket víve magával.

Csoltói.

HIREK.

— **Vármegyei törvényhatóságunk** f. hó 29-én tartja megyebizottsági rendes téli közgyűlését.

— **Hevessy Bertalan** megyebizottsági tag indítványára a közigazgatási bizottság a kereskedelmi miniszterhez egy felterjesztést tett, hogy a Fülekről reggeli 6 óra 16 perczkor induló és Feledre 7 óra 27 perczkor érkező vegyesvonat a régebbi gyakorlat szerint ezután egyenesen Bánrévíg, illetve Miskolcig közlekedjék, s hogy czélszerűbb csoportosítás által a Miskolcra Kassa felé és Kassáról Miskolcra, Gömör felé közlekedő vonatok Miskolcra rövidebb várakozással igénybe vehetők legyenek.

— **Halálozás.** A helybeli közkórház ápoló személyzetét súlyos csapás érte. KRAINER Julianna Edburga irgalmas nővér, f. hó 4-én életének 30. évében, hosszas szenvedés után elhunyt. Temetése f. hó 5-én nagy részvét mellett ment végbe.

— **Alapítótág.** Draskóczy László földbirtokos, a rimaszécsi járás főszolgabírája ismét nemes áldozatkészséget tanusított, midőn az „ország- és művészek köre“ alapító tagjai sorába lépett 100 frt befizetése mellett. A kulturális intézményekért áldozó, nemes emberbarátot megszoktuk már az előharcosok sorába látni, s ezért nem is kívánunk dicshimnusz zengeni: hisz törekvéseinek jutalmát a közbecsülés mellett öntudatában találja meg.

— **Alapítvány.** Hanvay Zoltán, köztisztviselő elhalt földbirtokos elhalt unokája emlékére koszoru helyett a gömörmezei közművelődési egyesületnél Beelik Iván czimen 200 koronás alapítványt tett, melyért az egyesület levéllileg fejezte ki köszönetét.

— **A nőegyesület** janár hó 28-án tartja meg felmezbőlját. A mulatság sikerét már előre is biztosítottak tudjuk, mert a rendezőség névsora is biztosítékot nyújt arra, hogy ott mindenki jól érezze magát. Sylvester estéjén a rimaszombati jótékony nőegyesület theasztélyt rendez.

— **A nőegyesület** által az árváknak felállítandó karácsony-fára újabb következők adakoztak: Hámos Lászlóné 5 frt, Bornemisza Istvánné 5 frt, Klauzer Jánosné mézeskalács, Ledniczky Péterné 1 frt, Keményné gyümölcs, Törköly Józsefné 50 kr., Lengyel Györgyné 1 frt, özv. Jánosdeákné 1 frt, Szabó Sámuelné 1 frt, Institoris Endréné 1 frt, Benyó Béláné 1 frt, Szontagh Karolyné 1 frt, Medveczky Sándorné 1 frt, Malatinszky 2 frt, Kishonthy Józsefné 1 frt, Strausz Józsefné 1 frt, özv. Ujházy Tivadarné 2 frt, Ethey Aranka gyümölcs, özv. Paczek Mórné 1 frt, Hollender Lajosné 1 frt, dr. Marikovszky Istvánné 1 frt, Hudoba Sámuelné 1 frt, Baksay Istvánné 1 frt, Schönleitner Károlyné 50 kr., Abonyi Jánosné 50 kr., Fülöp Bénéminné 50 kr., Altdorférné 1 frt, Bodor Arminné 1 frt, Soós Ferenczné 50 kr., N. N. 50 kr., Glauf Pálné ruhanemű, Polnis Jánosné 1 frt, Henyey Kálmánné ruhanemű, Tomcsányi Lászlóné 1 frt, Sárkány Imréné 1 frt, Lokcsánszky Endréné 1 frt, Flaskó Györgyné 1 frt, Samary Jánosné 3 frt, Marton Jánosné 1 frt. (Folytatjuk.)

— **Tanítógyűlés.** A gömörmezei ált. tanító egyesület központi választmánya f. hó 7-én tartotta a helybeli községi elemi fiúiskolában gyűlését. Lapunk térszűke miatt csak a jövő számban hozhatjuk a gyűlésről szóló részletes tudósítást.

— **Rimaszombati polgári olvasókör** meghívója. Választmányunk szerencsés volt tekintetes dr. Szabó Samu vármegyei főorvos urat egy közérdekű és népszerű egészségügyi előadás tartására megnyerni. Ezen előadás f. december hó 18-án (vasárnap) d. u. 4 órakor tartatik meg az egyesület helyiségében, melyre van szerencsém tisztelettel meghívni. Rimaszombat 1892. decz. hó 8-án. A rimaszombati polgári olvasókör nevében: Rábelly Miklós elnök.

— **A városi iskolák bezárása.** Szomorú esztendőtlől bucsuzunk nemsokára. A ragályos betegségek számtalan neme pusztított országunkban s szedte áldozatát ifjak és öregek közül. Sariah, vörheny, himlő, torokgyík, difteritisz, kolera végig pusztított; könyet és gyaszt hagyva maga után. A ragályos betegségek a kis gyermekek közül ragadtak el legtöbbet. Egyes vidékek, városokban alig maradt élő gyermek. Városunk sem kerüte ki eme nehéz látogatást. Szeptember óta uralkodik: a vörheny, kanyaró, difteritisz, s nem kevés áldozatot szedett, bár eleinte csak szórványosabban lépett fel. Hittük, hogy a járvány majd csak elmúlik. Azonban e reményesség mecsalt. Városi orvosunk dr. Szabó Károly f. hó 9-én sorra járta a községi iskolákat, s tapasztalatáról, mely a járvány terjedését constatálta, jelentést tett a városi polgármesteri hivatalnak azon szakvéleménnyel kapcsolatban, hogy a járvány terjedésének meggátlása szempontjából az iskolázást be kell szüntetni. Mire az iskolák igazgatóihoz Szabó György polgármester küldte az iskolába járást betiltó rendelkezést, mely szerint kanyaró járvány miatt az összes községi elemi és polgári iskolák f. hó 12-től bezárassanak.

— **Elzárt világ.** Napok óta elvagyunk zárva a külvilágtól. — Az 50—60 emter magas hó a közlekedést mindenfelé lehetetlenné teszi, vasutaink nem közlekednek; a kik utban rekedtek, — azok ki nem juthatnak s a távollevők vendéglőkben fizetik a drága lakást és ételmet, a helyett, hogy hazajöhetnének foglalokozásukat végezni. — Leveleket, hírlapokat egy hét óta nem kapunk, hanem e helyett halmazszámban jönnek a pénzt kérő sürgönyök azoktól, kik haza nem jöhetnének a tulsó világban kénytelenek mulatni.

— **A kiknek fáj az igaz szó.** Már mult számunkban irtunk egy cikket a szenzációs pánszláv röpiratról; ez azonban ugy látszik néhány urnak rosszul esett, mert lapunkat ennek következtében 4-en küldötték vissza: sőt fentemített cikkünk végére ezen megjegyzést irta: „Igazságerzet hiány.“ Pedig mégis nekünk van igazunk.

— **A feled-tiszolczi vonalon** is megakadt a közlekedés a nagy hófúvás következtében. Draskóczy László főszolgabíró és Ledniczky Péter osztálymérnök buzgólkodásának sikerült kivinni, hogy e vonal az akadályoktól megtisztult. Draskóczy László, mintegy 200 munkást locsátott Ledniczky Péter osztálymérnök rendelkezése a hótisztítás eszközzésére.

5590. sz. Arverési hirdetmény.
1892.

Alulírott kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében, ezennel közhírré teszi, hogy a rimaszombati királyi törvényszék 3846/892. számú végzése által Wiest Rudolf javára Györy Kálmáné ellen 366 frt tőke és járuléka erejéig elrendelt biztosítási végrehajtás foganatosítása alkalmával bíróilag felül és lefoglalt és 325 frt 50 kr-ra becsült házi butorok, ruhaneműek, varrógép, stb.-ből álló ingóságok 366 frt tőke, ennek 1892. év július hó 20-ik napjától járó kamatai 44 frt 19 kr., megállapított eddigi 1 frt 80 kr. jelen hirdetményi és az ezutáni költségek erejéig nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a rimaszombati kir. járásbíróóság 3895. sz. kiküldést rendelő végzése folytán Rimaszombatban alperes lakásán leendő eszközlésére 1892-ik év december 19-ik napjának délelőtt 10 órája határidőül kitézetik és ahhoz venni szándékozók ezenel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t.-cz. 107. §-a értelmében, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t.-cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Rimaszombatban, 1892. évi decz. hó 7-ik napján.

Gasko János,
kir. bírói végrehajtó

A Gömörmegyei

„NÉP- és IPARBANK”

Rimaszombatban, 1893. január 1-től az állandó betétek után általában 4 1/2 %-ot ad, váltó-kölcsöntől eddig szedett 8 %-ot 7 1/2 %-ra és a jelzálogkölcsöntől szedett 7 1/2 %-ot pedig 7 %-ra szállítja le.

Az igazgatóság.

!! Legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!!

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, miszerint a helybeli piacon már több év óta fenálló

ÜZLETEMET

átalakítva ujonnan rendeztem be és bátorkodom a t. cz. nagyközönséget a közeledő karácsonyra

JÁTEKARÚK

beszerzésére tisztelettel meghívni.

A hangzatos és sokat ígérő hirdetések és az árak kitételének mellőzésével, melyek amugy is csak a t. cz. közönség félrevezetésére czélozók, csakis annak kijelentésére szoritkozom, miszerint

JÁTEKARÚ CSARNOKOMBAN

a legolcsóbbtól a legfinomabb kivitelű mulattató darabokkal szolgálhatok, úgy gyermekek, mint felnőttek részére.

Árúim minden versenyt felülmulván, s a hirdetett árakkal szemben a legolcsóbbak; mert elvem csak ély haszon mellett nagy forgalmat elérni.

Vidéki rendelmények, úgy fűszer, valamint diszmu és játékarúkbán pontosan és olcsón teljesítetnek.

Midőn még t. cz. vevőimnek az eddigi bizalomért hálás köszönetet nyilvánítom ki, fogadják nagyrabecsülésem kifejezését melylyel vagyok illő tisztelettel:

BRÓDI BERTALAN.

!! Legnagyobb és legolcsóbb bevásárlási forrás!!

TIBÉLY S. A.

Kossuth-utca I. szám a. megyeház sarkán.

RIMASZOMBATBAN.

KARÁCSONYI ÉS ÚJÉVI AJÁNDÉKUL

ajánlom jól felszerelt; gyermekjáték, norinbergi diszmu tárgyak, valódi tajt pipa és borostyán szivarszipka, ugyszintén Cognac, Rum, Thea és

Fűszer-raktáramat

a legjutányosabb árak mellett a n. é. közönségnek.

Kiváló tisztelettel:

TIBÉLY S. A.

Legalkalmasabb

karácsonyi

és

ÚJÉVI AJÁNDÉKOK

u. m. Halifax, Mercur, Hero és Premier-korcsolyák, továbbá különféle

CHINAI EZÜST TÁRGYAK

legnagyobb választékban és legolcsóbb árban.

Teljes tisztelettel:

Braun Zsigmond,

vaskereskedő.

Könyvkötészet,
karácsonyi és újévi ajándék-tárgyak, albumok, imakonvek, emlek- és képeskönyvek, koszöntő-lapok, igen diszes kivitelben, tréfás köszöntő alakok, karácsonyfa-diszletek, igen tetszős csillár-golyók, harang, dió, alma, tojásdad alak, arany-, ezüstszálak a diszítéshez. Névjegyek és azok készítése könyvomatlan is. Naplótárlak, napi lapok és azok előfizetése. Vidéki megrendelések gyorsan és pontosan eszközölteknk.

RAKOTYAY TESTVEREK

Könyv-, papírkereskedés, könyvkötészet. - Főter 3. szám. Rimaszombat.